

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 36.

Indult Bétsből, Pénteken, Octóber' 31-dikén, 1828.

B é t s.

October 26-kán délben volt szeren-
tsége az újonnan nevezett Frantzia Kö-
vetnek Hertzeg Laval Montmoren-
cynak Ő Felsege a' Tsászár előtt au-
dientzián megjeleni, és Megbízó leve-
lét által adni. —

Oct. 28 dikán végzé el itt emberi és
katonai pályafutását Báró Kienmayer
Mihály Ts. K. Belső Titkos Tanácsos
Ő Excellentiája, Mária Therésia Kato-
nai Rendének Commendátora, a' Hasz-
sziai arany Oroszlán- és a' Katonai Ér-
demrend Vitéze, Lovasság Generálisa
és a' 8-dik Huszár Magyar Regiment
Tulajdonosa, ki életének 75-dik esztende-
jében elgyengülése miatt világi életét
jobb étellel váltotta fel.

Hadi Tudósítások.

Geismar Generálisnak azon fényes
győzödelméről, mellyet Kis Oláh-Ország-
ban a' Widdini Seraskiérnek az ő seregé-
nél hatszorta több hadain vett, mint ezt a'
M. Kurírban röviden már két ízben is em-
lítettük, a' Pruszziai Státusúj-
ság a' következő hivatalos bővebb Orosz
tudósítást közli. October 4-dikéről. „A'
Widdini Seraskier (Generálisi rang a'
Törököknél) 26 ezer emberrel és 30
ágyúval hagyá el Sept. 24-dikén a' Ka-
lafati sántzokat, a' ki annak jeléül 's

mindegy megjutalmaztatásául, hogy ő
most a' kevés számú Orosz sereget Kis
Oláh Országban öszvetörvén, ezt egé-
szen elfoglalja, előre már Kalafati
Basának kineveztetett, a' mire még a'
két Havas-Alföldi Vajdaságban példa nem
volt. Boglesti nevű faluig előre nyomul-
ván az új Basa hadaival, elkezdették
a' Törökök magokat bésántzolni. Ezen
Helytől a' Geismar Grlis 4200 ember-
ből álló kis tábora csak egy mértföldnyi-
re feküdt. Tudósítatván az Orosz Vezér,
egy illy nagy számú ellenséges tábor-
nak közelítéséről és maga besántzolása
felől; hogy azt ebbéli igyekezetében meg-
gátolja és megelőzze, számba nem vé-
vén a' Törökök nagy erejét, elvégezte,
hogy őket haladék nélkül megtámadja.
Sept. 26-dikán dél felé kezdődött el a'
kemény ütközet, melly sok vérontással ké-
ső estig tartott. Mind a' két részről olly
nagy bátorsággal verekedtek a' hadak,
hogy egyik is a' másikon nem győzödel-
meskedhetett. Az Orosz hadisereg kevés
számát, a' vitézkedő emberkedés mellett,
egyedül a' hadi taktika tehette az ellen-
ség nagy számához egyenlővé. Különö-
sen kimutatta magát ezen ütközetben az
Újorosz és Kargopoli két Vasas Re-
gement, valamint a' Tomski gyalog
Regement is, melly a' Török rendes gya-
logságtól megtámadtatván, azt, ámbár
nagy veszteséggel, visszaverte. Jól lát-

ta azt Geismár Generális, hogy ezen kétséges kimenetelű ütközet után az ellenség ötet más nap maga meg fogná támadni, és mivel ötet népével annyira feljülhaladja, vagy körül keríthetné, vagy közzé oldalt is bevághat. Ehezképest arra határozta magát, hogy az ellenséget másodszor is és még azon éjjel meglepven megtámadja; a' melly hadi tettét a' Generálisnak a' legfényesebb győzödelem követte. A' Törökök rendes katonasága magát elszánva körömszakadásig oltalmazta, a' honnan azok mind a' tábor helyén hullottak el; a' többi fegyveres hadak megzavartatván, minden rend nélkül nyakra före futottak vissza, elhányván fegyvereiket, egész Kalafátig, a' hova mintegy 10 ezeren, minden fegyver nélkül tsakugyan elverekedtek. Az ellenség vesztesége holtakban egynehány ezerre megy, 600-an fogságba estek. A' holtak között van az Albániai Basa is. Az ellenségnek egész tábora a' győzödelmes sereg kezére jutott; ezenkívül 24 zászló, hét ágyú; az elfogott lovak, elfoglalt szekerek, hadi szerek, és eleség sokasága igen nagy. Az Orosz sereg vesztesége 600 emberre megy, holtakat sebeseket öszveszámlálva. — E' fényes győzödelem megszabadította Kis Oláh Országot az elpusztítástól, melly a' Seraskiérnek tzélja vala. Geismár Generálisnak ezen vitézi nagy tettét azzal jutalmaztatta meg a' Tsászár, hogy ötet Generál-Lieutenánttá nevezte ki.

A' Pruszsiai Státus újság Várna megvételeit környülállásosan leírja. Mi abból tsak ezeket közöljük, a' miket még nem említettünk. „Oct. 8-kán kiküldötte a' Kapitán Basa egy Titoknokját két más Törökkel Páris líneahajóra, hogy a' várnak általadása eránt alkudozást kezdjen, kit a' Tsászár Greigh Admirális-hoz útasított; de feltételei el nem fogadtatván; visszatért. Más nap ugyan azon

Követ jelent meg Gróf Woronzoff sátorában feltételeivel hasonlóképpen sikeretlenül. Estvefelé maga Jussuff Basa jöve a' táborba, 's beszélgetvén a' vár feladása módjáról, azzal az ígérettel tért vissza, hogy a' következő napon, meghatározandó szándékát ki fogja nyilatkoztatni. Ezzel Oct. 10-dikén ismét maga jöve ki a' Basa, és egyenesen megvallotta, hogy a' várat tovább megoltalmazni lehetetlen, és hogy ő tsak annak általadását sürgette. De mivel a' Kapitán Basa semminémű feltételek alatt nem akarja a' várat feladni, ő, (Jussuff Basa) arra határozta magát, hogy többé a' várba vissza nem megy, hanem a' Tsászár védelme alá adja magát. Mihelyt ezt a' várbeliek megtudták, azonnal mind azok a' seregek, kik Jussuff Basa vezérlése alatt szolgáltak, fegyvereiket lerakták, 's más nap 11-dikben, reggel seregenként jöttek ki a' városból, hogy az Ostromlóknak magokat fogságra adják. E' szerént a' várörízet eloszolván, azt kérte a' Kapitán Basa, kimagát a' fellegvárba vette, hogy nékie, 300 hív embereivel együtt, az Omer Vrione táborához szabad elmenetel engedjék. A' Tsászár ezt azzal a' feltétellel engedte meg, hogy oda az utat vagy Paravadin keresztül vegye, vagy a' tengeren Burgászba. Dél felé megjelentek a' Városi Követek azzal a' kéréssel, hogy a' város kultsait a' Tsászárnak általadhassák; kiket a' Tsászár a' Telegráf hegytetőn fogadott. Erre ez Orosz Seregek mind a' hajókról mind a' szárazon tett örvendező ágyúzás alatt foglalták el a' várost.

A' Kapitán Basa. Oct. 12-dikén hagyta el az övéivel együtt Várnát 's útját Paravadinak vette. Omer Vrione megtudván a' vár esetét a' Kamtsik vízen átalment 's vissza húzta magát, a' midőn a' Würtembergi K. Hertzeg Eugén se-

regei ötet nyomba követvén seregéből némelyeket fogságra ejtettek 's hadi szerket és eleséget is vettek el az ellenségtől.

Az Orosz Tsászár Oct. 14-dikén szándékozott Mária Tsászárné nevű línea hajón Odessába menni 's onnan Sz. Pétervárába visszatérni, a' hova a' Tsászárt az idegen Hatalmasságok is Követni fogják.

Török Ország.

Konstantinápoly, Oct. 10-dikén. A' Bulgáriai tudósítások mind Várnából, mind Sumlából Oct. 5-dikéig terjednek. Ezek szerint, mihelyt a' Nagy Vezér táborával a' Balkán hegyein által ment, minden törekedését arra fordította, hogy Várnát az ostrom alól felszabadítsa, 's e' végre a' Sumlai táborból is magához húzott egynehány ezer embert Omer-Vrione Basa vezérlése alatt. September utolsó napjai folyvást tartó heves tsatázásokban teltek el, melyekben noha a' Törökök minden erejüket és mesterségeket megvetették, még sem mehettek rá, hogy az Oroszokat a' Várnai öböl déli partján bésántzolt táborokból kiverhették volna. Legvéresebb verekedések történtek a' két ellenséges tábor között Sept. 26-dikán, és 30-dikán, melyekben az Oroszok nevezetesen a' Gárdáknak egy része sokat vesztett, 's a' mint mondják egynehány Generálisai is estek el (L. M. Kurír Nro 55).

Huszsein Basa tudósítása szerint Sumlából, Alich Basa Oct. 4-dikén Bazardtsik felé kitsapott, 's midőn ezen száguldozásából 200 Orosz foglyokkal Sumlába vissza térne, egy osztály Dóni Kozákok rajta ütöttek 's körül fogták. Ekkor Alich Basa látván, hogy a' foglyok a' Kozákokhoz akarják magokat tsatolni, arra vetemedett, hogy a'

foglyokat mind levágatta, 's azután nagy dühösséggel az Oroszok közzé bévágván őket hátrálni kényszerítette, és útját Sumláig háborgatás nélkül folytatta. Ugyan ezen nap Ibrahim Basa is megtámadott Tuldschából egy Orosz sereg osztályt, melly Jenibasár mellett táborozott, 's ott nyert prédájával békével visszatért Sumlába. — A' Porta mostanában nem hirdetteti ki a' Hadi tudósításokat, a' mit még eddig tselekedett.

Magános levelek írják Sumlából, hogy Halíl Basa, ki ott a' rendes Török sereg vezére volt, és vitéz magaviselete által több ízben kimutatta magát, némelly vigyázatlan kinyilatkoztatásai miatt, nehogy a' reguláris katonaság és a' felfegyverkezett Törökség között irigy vetekedés támadjon, Demoticiába számkivettetett.

A' Szultán megértvén, hogy Azsiában az Oroszok nagy előmenetelt tesznek 's már Erzerum várát is fenyegetik, az ott eddig volt igen éltes Basa helyébe Szalih-Basát nevezte ki oda való Kormányozónak. Ezenkívül több Basákat és jeles Tiszteket is küld segítő seregekkel együtt Európából Azsiába.

A' Szultán, a' mint hallik, rövid időn megindul a' főváros alatt fekvő táborból Drinápolyba.

Ásiai Hadi Tudósítás.

Erivánból Sept. 10-dikén költ levelek szerint: Hertzeg Tsavtsévadzé Gen. Májor sereg osztálya ismét egy Török várát vett el a' Törököktől. Ez Bajazid vára, mellyet Elul-Basa eleinte tüzesen oltalmazott; de általlátván, hogy azt az Orosz sereg ellen meg nem oltalmazhatja, 's ha ostromra kerül a' dolog, annak mind örízetét mind lakosait végső veszedelemre juttatja; jobbnak látta azt feltételek szerint feladni.

É g y i p t o m.

Champollion Ur (egy az Egyiptomi régiségek vizsgálására kiküldött Frantzia Tudósok között) Aug. 29-kén Alexandriából levelet irt Párisba, mellyből ezeket közöljük:

„Máltából Aug. 8-kán indultunk el, 's távolról fejező Afrikai partok hosszában 10 egész napig hajózáztunk; ekkor pillantottuk meg a régi Taposirist, a mostani nevén az Arab sok tornyát. A meszelátó tsöveken kezdünk látni a Pompejus oszlopait, a Rikötöt, és az ott lévő számtalan Hajókat, mellyeknek egész Erdőt mutató árbotzfái között Alexandria fejer Házaikeresztül tsillámlottak. Bé érkezvén a Rikötöbe, minden Nemzetbeli, Anglus, Frantzia, Török, Algiri, Egyiptomi 's a't. Hajóktól látánk magunkat körül vétetni — A Navarintól megmaradt Hajók Vázzai túl a több Hajókon szomorúan állottak.

„A városról alig lehet az embernek képzete, ha tsak nem látja. Keskeny Útszák, tömve mindenféle színű emberekkel, elnyulva alvó kutyákkal, hosszú sorban álló tevékkel — zordon hangzású beszéd minden oldalról, félmezítelen aszszonyok 's gyermekek sipító kiáltásaikkal elegyítve — fojtó por — imitt amott egy két tzipra Úr gazdagon szerszámozott lovakon ülve: ez a képe Alexandriának.

N a g y B r i t a n n i a.

Irlandiából nyugtatóbb tudósítások érkeznek. A Vice Király Parantsolatjának és a Katholikus Egyesület Felszólításának mindenk engedelmeskednek. Egyedül az Orangisták azok, a kik a parantsolat ellen Éjszaki Irlandiában gyűléseket tartanak. A V. Király a minap asztal felett azt mondá egy vendégségben, hogy Irlandiának legnagyobb ellenségei az Orangisták, de nem teelikbelé hat hét, meg fognak zaboláztatni.

Carnarvonban a minap (Mihály napján) a következő történet adta magát elő: Lord William Paget az Irlandiai V. Király második fija elválasztatik a nevezett Faluban Parlamentbeli Képviselőnek, de azzal a feltétellel, hogy voksát az Emancipatio ellen adja. A Parlamentben elő fordulván a dolog, Lord Paget az Emancipationnak nem ellene hanem mellette volt. A Carnarvoniaknak ez nem jól esett, 's a Lordnak megírták, hogy a Képviselői széket a Parlamentben hagyja ott, ha úgy nem akar voksolni a mint ők kívánják. — A dolog ebben maradt egész Mihály napig. Ekkor szokott lenni esztendőnként a Tisztviselők választása, mellyre Lord Paget is megjelent. A Tanátsházban minden azt várta, hogy a Lord a Gyűlésben a maga mentségére meg fog szóllalni — de a Lord hallgatott. A Tiszt választás végével nagy ebéd volt; az asztalnál Lord Paget ült elől. Itt, egy Valaki inni akar az Elölülő egészségéért: erre nagy láрма támad, és a Vendégek egy szívvel szájjal kezdtek protestálni az érdemes Lord Principiumai ellen, mellyeket mint nekik Képviselőjök a Parlamentben az Emancipatio dolgában ki mutatott. — Fel áll Roberts Ur, 's így szóll: „Uraim! Leghamarább bizonyosok lehetünk benne, hogy az érdemes Lordnak igazi Protestans principiumai vannak, ha a mi Képviselőnk megalázza magát vélem egy poharat ki inni ezen Toastra: Protestant Ascendancy! (Uralkodjon a Protestanismus!) Mit mond reá Mylord? — Rövid gondolkozás után ez így felel „Iszom reá“ — Ivott is, a vendégek hangos örömkialtásai között. Megtsendesedvén ez asztal, a Lord fel állott „Barátim! Én a Toastot úgy ittam, a mint azt én értem“ „Már egy „ízben azzal vádoltak engemet az Urak,

„hogy Uraságtokat elámítottam; hogy újra azzal ne találjanak vádolni, íme ki magyarázom magamat. (Halljuk) Én, a' Protestantismus Uralkodása alatt nem egyebet értek, hanem hogy elsőben Protestáns Király Uralkodjon Országunk ditső thronusán, továbbá hogy felmaradjon Országunk Protestáns Constitutioja, mellyet én a' legjobbnak tartok a' világon az Alatt-valók boldogságára, és végtére, hogy rendülhetetlenül megálljon Protestáns Egyházunk, egyszóval: hogy ne uralkodjék a' Római Catholicismus (the non existence of Roman Catholic Ascendancy)“ — De a' Lordnak ezen magaki magyarázása nem tetszett a' jelenlévőknek, és sokan kiáltották: „Igy a' Lord a' Toast úgy, a' mint mi értjük“ — A' lárma sokáig tartott, és a' vendégek nyilván megmondták, hogy ők a' Toastot úgy értik: ne adjanak a' Katholikusoknak semmi új kedvezést, hanem vegyék el tőlök régi jussaikat is. A' lárma tsilapodásával ígyszóllott Lord Paget: „No Uraim! letevék az Urak az áll-ortzát. Most látom, az Urak az által akarták a' Protestantismus uralkodását feltartani, hogy a' Katholikus Hazafiak jussát, szabadságát és boldogságát lábaik alá tapodnák. 'S az Urak azt akarják, hogy én egy ilyen gondolkozású Toastot igyam? Nem, soha sem — később volnék meghalni, mint egy ilyen úttalatos gondolkozással Toastot inni. Én nálam senki jobban Királyát, Hazáját és Vallását nem szereti: de én nem hiszem, hogy ezeknek ditsőségét tsak úgy lehet fenntartani, ha más külömböző Hitűeket lábainkal tapodunk. — Az Emancipatióban adott Votumért az Urak engem megszóllítottak, hogy a' Képviselői hivatalt tennem le. Uraim! én tisztelem betsülöm kinek kinek politikai vélekedését: de megkívánom, hogy mások

is hasonlót tegyenek én vélem. Míg nekem szerentsém lesz, az Urak Képviselőjének lenni — szabad és kötetlen akarok lenni a' fő Kérdésekben. Mikor én a' voksomat adtam, arról volt szó a' Parlamentben, nem volna e' tanácsos és idvességés Irlandia megnyugtatóására a' Katholikusokat emancipálni? Már most én azt kérdém, adhattam e' én ezen kérdésre, más jobb feleletet annál, a' mit adtam az Ország javára, boldogságára és ditsőségére nézve — ezeknek munkálódására voltam pedig én az Uraktól küldetve. — Most én Uraim el megyek, de reményelem, hogy ha azon kérdés, melly köztünk ezen vitásokra okot adott, közelebbről elfog döntetni: barátságosabb ábrázattal fognak az Urak fogadni, és helyesebb szempontból fogják Parlamentbeli Magam viseletét megítélni.“ — Ezen utóbbi szavak — egy Irlandiai Vice Király fijának szájából, nagyon hihetővé teszik, hogy az Emancipatio a' Ministeriumnál munkában van.

London Oct. 16-kán. Hertzeg Wellington kiment a' Fő Városból Stratfieldsayba. — A' Külső Ministerrel Oct. 15-kén Conferentziát tartottak az Orosz és Frantzia Követek. Mellynek végével Gróf Aberdeen Kurírt küldött Lord Heytesburyhoz (a' ki most az Orosz Hadi szálláson van). Ma hasonló Conferentziát tartott a' Gróf, a' Burkus és Spanyol Követekkel.

A' Portugalliai Királynénál minden nevezetes Európai Követek Udvarlást tesznek. —

Az Anglus Újságlevelék igen békételenkednek a' Dardanellák bezárásáért. A' Courier azt igyekezik megmutatni, hogy annak semmi hasznát sem fogja Orosz Ország venni; 's közli ezen tzelből azokat a' leveleket, mellyeket Lord Collingwood 1807-ben és 1808-

ban Lord Mulgrave hoz írt. „A’ Dardanellák bézárása, — ezt írja Lord Collingwood — igen sikertelen egy munka. Mert a’ Birodalom belső részéből, mind Európai mind Ásiai Török Országból, a’ mi termés Konstantinápolyba vitetik, nem ezen az úton megyen oda. Egyiptomból pedig hogy segítség ne mehessen, azt egy pár örüllő Hajó — az egyik Kandia és Matapán között, a’ másik Kandia és Rhodos közt, — tökéletesen megakadályoztathatja. De bajos is nagy Hajókkal itt járni — mert alkalmatos kikötő, a’ hová a’ hajószelvény és tél idején magokat megvonhatnák, nintsen.“

Dublin Oct. 14-kén. A’ Vice Király, egynehány csapat Katonaságot, 10 ágyúval, Irlandia Északi Megyéjébe küldött; a’ végre, hogy az ott lakó Katholikusoktól vagy mások szerint, az Orangistáktól vagy ismét mások szerint, mind a’ két Féltől a’ náluk találtató fegyverek elvétessenek.

Frantzia Ország.

Frantzia és Burkus Országok Egyeségre léptek egymással a’ szökött Katonáknak költsönös kiadása eránt. Csak egyedül azok vétetnek ki, a’ kik ott születtek, a’ hová által szöktek. A’ Moniteur Oct. 14-kén szóról szóra közli az egész Egyesség-szerzést.

Kevés napokkal az előtt Beranger Ur egy könyvet adott ki Chansons inedites (Nyomtatásban ki nem adott Énekek) tzím alatt. A’ könyvet confiskálták, ’s az Íróját törvénybe idézték. A’ könyv foglalatjának igen gonosznak kell lenni, mert még (a’ külömben eléggé liberalis) Messenger de Chambres is ki két ellene.

Generális Mermet, a’ ki a’ Lünevillei próbatáborozást kommandí-

rozta, Ö Felségétől igen szép megdítsérő levéllel tiszteltette meg. —

A’ Kenyér árra Párisban feljebb ment (egy négy fontos kenyérke 18 1/2 Sous) mellyen a’ szegényebb sorsú lakosok igen megijjedtek. A’ Moniteur jelenti, Oct. 15-kén, hogy az Országglószék rendelést tett, a’ drágulás elhárításáról, és a’ népet biztatja a’ kenyér előbbi árrának hamari visszatérésével.

Páris Oct. 20-kán. A’ Király tegnap előtt mustrát tartott a’ Grenellei síkmezőn a’ Párisban lévő Katonaságon. — A’ folyó 1828 Esztendő kilentz elsőbb Hónapjaiban 21,255,000 Frankkal haladja meg az Ország jövedelme, a’ mult Esztendeit ugyan ezen hónapokról. —

A’ Courrier Francais azt beszéli, hogy a’ Kabinétben 20 (az Ex Minister Villéle emberei között való) Megyés Tiszteknek — és Státus Tanátsooknak letételéről volna szó, ’s nevezetesen az Oct. 15-iki Ministeri Gyűlés erről tanátskozott vala: de a’ tanátskozás ki menetele még nem tudatik.

A’ Moniteur a’ következő tudósításokat közli Moreából: „Ibrahim Oct. 4-kén hazament, minekutánna 20,000 embert, és 1000 lovat maga előtt hazaküldött, és a’ Koroni, Modoni és Navarini várakban 1,200 embert itt hagyott. Ezen váraknak által adását Generalis Maison sürgeti.“

Az Algir alatt álló Frantzia Hadi hajók Oct. 1-ső napján, a’ Turettachica partoknál (Algirtól három mértföldre) 4 Algiri Rabló hajót semmivé tettek.

Morva Ország.

A’ Morva Országi Rendek Oct. 14-kén Brünnben öszvegyültek, és a’ jövő 1829-ik Esztendei tárgyak elintézésé-

re egybe hívott Ország Gyűlése másnap megnyitott. Az ezen Gyűlésre kinevezett Ts. Kir. Biztosok Gróf Bubna, és Udvari Tanácsos Manner Ur a' Felség kívánságait a' Rendeknek által adták. Mellyek felolvastatván, az Ország Gyűlés Igazgatója Gróf Inzághi Károly beszédet tartott, mellyben kijelentette, hogy a' hív Rendek haladék nélkül tanácskozás alá fogják a' felolvastatott tárgyakat venni, és vélekedéseiket rövid idő alatt, a' Felség Biztosainak, által adják.

Spanyol Ország.

A' Mexikó ellen kiküldött Spanyol Hajós sereg Admirális Laborde alatt, a' Campechei Öbölbe elmenvén — újra vissza tért Havannába, a' nélkül, hogy az Amerikaiak ellen legkisebbet is indított volna. Az Admirálissal harminczfélezer ember volt, a' kiknek Champechének kellett volna elfoglalni. A' katonáknak (a' mint Cubából írják) lett volna is kedvek a' Hajóból kiszállani. De az Admirális nem engedte, attól félvén, hogy a' hajókat a' közelgető Ősz szélvész az Öbölben végképpen megromtják, 's a' szárazra kiszállott katonák is, magokra hagyatván el vesznek.

A' Király, Sept. 23-kán költ Parantsolatja által vissza tette a' Státus Tanácsot a' régi (1792-iki) formájába. Eddig a' Státus Tanács (az 1826-ki Organisations szerint) minden héten kétszer rendszeren Ülést tartott; ezen túl nem lesz szabad öszvegyülni, ha csak a' Király nem parantsolja.

Madridtól 12 mértföldnyire, Quadalaxara körül valami tűzokádó Hegy Forma támadt, melly a' lakosokat körül belől igen meg ijjesztette. A' parasztok a' felemelkedő füstöt és lángot látván, a' Hegy tetején támadt kis nyílásba homokot, földet és vizet hánytak, és hord-

tak, azt gondolván, hogy ha a' nyílást betemetik és a' lángot eloltják, az egész jelenésnek vége lesz. De a' füst és láng még nagyobb lett. — Méltó lenne a' dolgot, a'hoz értő emberek által megvizsgáltatni. Spanyol Ország úgy is rég óta keres egy köszén bányát. Ha ezt a' mostani tűz okádást, valami meggyüladt föld gyanta (Erdhartz) okozta: nem lehetetlen, hogy a' föld-gyanta területe alatt, gazdag köszén bányákra fognak találni.

Nápoly Ország.

Marsal Carretto, a' Capozzoli Bandájának szerentsés kiirtásáért, Marchese titulussal, a' della Riunione Rend nagy keresztjével és 500 arany esztendei fizetéssel ajándékozott meg. — Az elfogott és törvénybe idézett személyek ellen elkezdett per béfejeztetett; az utolsó ülése a' rendkívül való Itelő széknek (Salernóban) Sept. 21-kén tartatott, a' mellyben öten halálra ítéltettek, 's 55-en 10, 20, 30, esztendei vagy örökös rabságra büntetettek.

Orosz Ország.

Sz. Pétervára Oct. 14-kén. Ő Felsége a' Tsászár, az idegen Vallástételt követők Egyházi dolgaiknak elintézésére és rendbeszedésére a' következő Tsászári Parantsolatot adta ki: „Minekutánna Én, a' Protestáns-Evangelikus Püspöknek Cygnaeusnak, és Rheinbott 's Volborth Pásztoroknak Hozzám benyújtott Esedezéseket figyelmetesen megfontoltam: és az idegen Vallástételt követők Egyházi dolgait igazgató Fő Tisztiségnek az Orosz Országi Lutheran Egyház állapotjáról beadott környülállásos tudósításokat is hasonlóan megvizsgáltam: úgy találtam, hogy ezen Egyház

jobb rendben való vételére elmulhatatlannúl szükséges, a' mostani rendtartásokat az eredeti Rendszabásokkal szorosabban megegyeztetni, a' Consistoriumokat és más Egyházi Elöljáróságot egyforma lábra állítani, és ezeknek más Törvény-Székekhez való arányját meghatározni. Ezen, a' Protestáns Egyház javát irányzó tzelnek elérésére olyan férjfiaknak tanácsára vagyon szükség, a' kik ezen Egyház törvényjeiben jártasak. E' végre parantsolom, a' mi következik 1) A' Lieflandi, Esthlandi és Kurlandi Protestans Consistoriumoknak, és a' Sz. Pétervári Consistorialis Ülésnek hagyattassék meg, hogy szedjék össze mind azon időről időre bétsúszott és szokásba jött Rendtartásokat, mellyek a' Lutherana Egyház eredeti Rendszabásaival ellenkeznek; és ezeket az idegen Vallástételűek Egyházi dolgaira ügyelő Fő Tiszt-séghez küldjék meg. 2) Ezen tudósítások beküldtetésével egy Bíztoóság állíttassék fel Sz. Pétervárában, Senátor és Titkos Tanácsos Gróf Tiesenhause n előlülése alatt, a' végre, hogy az, az Orosz Országi Protestans - Evangelika Egyház számára, javallás képpen, egy közönséges Egyházi Rendszabást dolgozzék ki. — Ezen Bíztooságnak tagjai lesznek az Egyházi Rendből: A' Protestans Evangelikus Püspök Cygnaeus, Lieflandi Superintendens Berg, Theologiae Professor Lenz, és Pásztor Ehrström; a' Világi Rendből: Báró Rampenhausene Lieflandi Fő Kurator, Tanácsos Maydell Esthlandból, a' kik mellé a' Kurlandi Nemesség közzül, és a' Sz. Pétervári Lutherana Közönségből egyet egyet választani kell. Ezen Bíztooságnak kötelessége lesz arra vigyázni,

1-ször, hogy az új Rendtartás projectumában minden határozások szorosan megegyezzenek a' Protestans-Evangélika Egyház alaptörvényeivel nemcsak a' Hit ágazatokra, hanem az Egyházi Igazgatás sarkalatos tzikkelyeire nézve is. 2-szor, hogy ezen új Rendtartásbeli Határozások a' Protestáns Egyház mostani állapotjához és szükségeihez legyenek mérve. — Ezen tekintetből a' Bíztoóság nézze meg és fordítsa hasznára azon Javallásokat, mellyeket Püspök Cygnaeus és Superintendens Fessler az Evangelika Egyház közönséges elrendeléséről és az Isteni tiszteletet illető dolgoknak mindennütt egyformán való elintézéséről kidolgoztak. Az ezen tárgy felett szükséges tanácskozásokra nézve a' Bíztoóság Superintendens Fessler t is Üléseibe meghivhatja.

(Aláírás) Miklós.

Költ Bolgrad faluban Bessarábiában. Máj. 22-kén (Jun. 5-kán) 1828 Eszt.

Ezen Ukás értelme szerint, a' Sz. Pétervári Lutherana Közönség Sept. 5-kén, a' Bíztoóság tagjává Sátus Tanácsos Adelung Urat el választotta.

Az Abói Universitas Helsingforsban által tétetett. A' tanulók száma Oct. 1 napján 285 volt, de a' kiknek száma naponként szaporodik.

A' pénz folyamat October 50-dikán;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 94 51/52
Az 1820-béli sorsosok, 154 1/4
Az 1821-béli hasonlók, 123 4/5
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 48 1/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1083 5/10 forinton
Conv. Pénzben.